

Posudek na diplomovou práci

Autor/ka práce: Bc. Ivana Volencová

Název práce: Role soukromých vojenských společností při řešení konfliktů v Africe

Obor/Rok: Bezpečnostní studia/2015-2016

Autor posudku (vedoucí/oponent): Mgr. Zdeněk Ludvík

Kritéria	Definice	Max. bodů	Získané body
Hlavní kritéria			
	Výzkumná otázka, formulace problému	10	10
	Teoretický konceptuální rámec	30	20
	Metodologie, analýza argumentace	40	10
<i>Celkem</i>		80	40
Vedlejší kritéria			
	Zdroje	10	10
	Styl	5	3,5
	Formální kritéria	5	5
<i>Celkem</i>		20	18,5
CELKEM		100	58,5

Slovní hodnocení:

Hlavní kritéria:

Výzkumná otázka, formulace problému

Diplomantka se rozhodla zpracovat relevantní a aktuální tematiku. Výzkumné otázky formuluje logicky a srozumitelným způsobem, který tuto relevanci reflektuje. Tuto část práce považuji za zdařilou.

Teoretický konceptuální rámec

Diplomantka využívá nikterak inovativní rámec fáze vývoje konfliktů a na platformě tohoto rámce chce zkoumat v literatuře definované aktivity SVS. Potud je teoretické schéma výzkumu v pořádku. Vtírá se ale otázka, zda rozčlenění na aktivity SVS při udržení míru, při budování míru a při udržení post-konfliktní stability nepředstavuje koncepty, které jsou příliš „všeobjímající“, tedy jestli se vzájemně neprostopují a ignorují ve skutečnosti zásadně diferentní konfliktní fáze, viz *(t)ermíny post-konfliktní stability a stabilizační operace jsou nejčastěji vnímány jako součást peacekeepingových a peacebuildingových misí v post-konfliktních oblastech* (s. 11). Kupříkladu zahrnutí peacekeepingu a peace enforcementu do stejné kategorie je dle mého názoru nepřijatelné, jelikož peace enforcement se na rozdíl od peacekeepingu týká zapojení SVS do té nejcitlivější a nejkontroverznější aktivity, tj. přímého boje. Domnívám se, že by bývalo bylo účelnější využít škálu s jasněji definovanými a oddělenými konfliktními fázemi, např. jak je nabízejí Ramsbotham – Woodhouse – Miall (2005).

Tato škála by bývala byla užitečná také z toho důvodu, že dokáže rozlišit průběh konfliktu na eskalační a deeskalační fázi. Kdyby bývala byla ve výzkumu použita, sama diplomantka by si

uvědomila, že ve svém modelu sice sleduje aktivitu SVS po celou deeskalační fázi, ale ignoruje fázi eskalační.

Dále zmiňují určitou neucelenost a roztržitost teoretických kapitol 1–4. Struktura textu není zcela konzistentní, teoretický narativ nejednou nesystematicky prostupuje napříč vymezenými kapitolami, typicky nalezneme určitou informaci na místě, kam už nepatří, jelikož měla být přidružena k podobné informaci figurující o několik stran dříve. (Příkladem může být věta [d]ále jsou SVS aktivní i v boji proti terorismu, pirátství a podobným ilegálním činnostem nebo zabezpečují důležitou infrastrukturu jako elektřinu či silniční síť [s. 23]. Tato věta figuruje v kap. 4.2.3 SVS a jejich role při udržení post-konfliktní stability a nikoli v předcházejících kapitolách 4.2.1 SVS a jejich role při udržení míru a 4.2.2 SVS a jejich role při budování míru. Podle jakého klíče tato věta figuruje až v kap. 4.2.3 a ne už v kapitolách 4.2.1 a 4.2.2?). Úvodní teoretická část práce proto ve čtenáři vyvolává dojem, že diplomantka sice korektně čerpala z odborné literatury, avšak než aby teoretický aparát reformulovala do vlastního fundu, spíše ho pouze nekriticky přebírala a kompilovala (kupila) v chronologickém pořadí tak, jak literaturu procházela.

Metodologie, analýza argumentace

Hlavním metodickým postupem zvoleným pro vypracování této diplomové práce je literární rešerše dostupných odborných textů zaměřených na studium vztahu mezi činnostmi soukromých vojenských společností a procesem řešení konfliktů v Africe. V závěru práce budou postupně porovnány výsledky výzkumu zapojení soukromých vojenských společností do jednotlivých fází řešení konfliktu vybraných případových studií a jejich syntézou dojde k zodpovězení vytyčených výzkumných otázek (s. 2–3).

Pouze tyto dvě věty se zabývají otázkou metodiky výzkumu. Příslušná kapitola schází, naprosto chybí přiblížení, jak bude diplomantka postupovat. Literární rešerše jako hlavní metoda vedení výzkumu v rámci diplomové práce je naprosto nedostatečná. Že základním rámcem výzkumu mají ve skutečnosti být komparativní případové studie se explicitně nedozvíme. V závěru chce diplomantka případové studie komparovat a zjištění z nich syntetizovat. Intuitivně tuším, že má

v úmyslu skrze příslušnou metodu komparace zjistit ta kritéria (proměnné), která v případových studiích vystupují jako relevantní (kauzální?). Tím zároveň poukazuje na skutečnost, že využívaná výzkumná metodologie by si také zasloužila alespoň základní zasazení do epistemologického rámce.

Nedostatky nalezneme i v propojení teorie s empirií. Jelikož absentuje přesný metodologický postup, čtenář alespoň očekává, že výzkumník bude explicitně testovat přítomnost/nepřítomnost jednotlivých operačních definic konceptů ve zkoumaných případech a event. zmíní další způsoby aktivit SVS, pokud ty nastanou. Diplomantka sice definovala (operacionalizovala) kritéria výchozích třech teoretických konceptů (s. 21–23), avšak tyto teoretické koncepty propojuje s empirií jen velmi volně. V jednotlivých případech se spíše než věrnému respektování avizovaného (a již tak více než skromného) výzkumného rámce věnuje prezentaci (či lépe řečeno deskripci) aktivit SVS, jak je uvádí rozličná literatura. Tento deficit je nejvíce zřetelný v závěru práce (s. 59–61).

Zodpovězení výzkumných otázek je věnován minimální prostor, který je zároveň velmi disproportionální (teoretická část 28 stran, empirická část 30 stran, evaluace výzkumu 2,5 strany) a připomíná spíše časopisecký formát než závěrečnou kvalifikační práci. Čtenář nabývá dojmu, že se diplomantka závěrům věnuje jen tak mimochodem, že se tak sluší. Nepředkládá srovnání operačních definic napříč případy, shrnující přehledová tabulka schází, čtenář se nedozvídá, proč ty které z operačních definic konceptů převážily, proč se jiné neobjevovaly a proč se případně vynořily ještě další.

Rovněž argumentační linie se mnohdy jeví zmatečně a nesebevědomě, diplomantka svá tvrzení někdy staví do kontradikce a argumentaci tak devaluje, resp. argumenty nezasazuje do adekvátního časového rámce. Kupříkladu: *Odlišení SVS od žoldnéřství je důležité především proto, že aktivity žoldnéřů jsou v dnešní době již **ilegální**, což bylo ustanoveno hned dvěma dokumenty. Tím prvním byla Mezinárodní úmluva proti najímání, využívání, financování a trénování žoldnéřů z roku 1989. **Sice zcela nezakazuje žoldnéřství jako takové, ale zakazuje aktivity cílené na svržení či podkopání ústavního pořádku či narušení územní integrity státu. Druhým dokumentem je Úmluva Organizace africké jednoty o eliminaci žoldnéřství***

*v Africe z roku 1977, která byla výsledkem snah o omezení nekontrolovatelně se šířících žoldněřských aktivit na africkém kontinentu (s. 18); resp. (t)oto se ovšem změnilo **po uzavření Vestfálského míru v roce 1648**, kdy bylo ustanoveno, že za bezpečnost svých obyvatel je zodpovědný sám stát. ... Toto tradiční západní pojetí státu však **v důsledku rychle se měnícího bezpečnostního prostředí začalo ustupovat** a princip státního monopolu legitimního užití síly začal být podkopáván (s. 12) [kdy, ještě v 17. století?]. (Zvýraznění oponenta.)*

Metodologická a analytická část patří k největší slabině práce. Očekával bych, že student magisterského stupně studia bude schopen pracovat s metodologickými termíny i postupy a nabídne více než ony dvě věty a ultraminimalistický závěr shrnující (chabé) výsledky výzkumu.

Vedlejší kritéria:

Zdroje

Korektní volba.

Styl

Text by si zasloužil větší akademickou rigirozitu, nikoli v celém rozsahu, ale speciálně u některých výrazů (např. [p]odobný názor má i doktorka Caroline Holmqvist [s. 13], slovo doktorka do samotného akademického textu nepatří; *bezpečnostní soukromník* [s. 20]; *praktická část* [s. 4] namísto empirická část; *o něco agresivnější operace vynucení míru* [s. 7] apod.) a také vědecký aparát bych očekával u diplomové práce rozsáhlejší s tím, že řada sekundárních informací patřících do poznámek pod čarou se nesprávně objevuje přímo v textu (např. ... *Christopher M. A. Kwaja, vědecký pracovník Centra pro zvládání konfliktu a mírová studia* [s. 14]).

Uvádět citace v anglickém originále a pak je (volně) překládat je redundantní. Stačí rovnou uvést českou verzi.

Překlep v samotném názvu práce (*Role soukromých vojenských společností při řešení konfliktů v Africe*) může na čtenáře působit dojmem zbrklosti, chvatu a nedůslednosti autora.

Formální kritéria

V pořádku.

Celkové hodnocení:

Slibný potenciál, který téma výzkumu skýtalo, nebyl v plném rozsahu naplněn. Práci přes uvedené nedostatky doporučuji k obhajobě.

Bylo by nicméně žádoucí, aby diplomantka v rámci obhajoby osvětlila některá ze svých dalších tvrzení, kterých se v práci dopouští:

- 1) *Soukromé vojenské a bezpečnostní firmy svou činností tak postupně začaly přebírat některé funkce, které dosud byly výsadou států. Tradiční Weberovské pojetí moderního státu (1919) a jeho monopolu na legitimní použití síly bylo těmito událostmi podkopáno a nuceno ustoupit do pozadí (s. 1). Necht' diplomantka osvětlí, proč se domnívá, že SVS státům přebraly jejich legitimní právo užívat násilí, a ať se vymezí vůči argumentu, že to byly naopak státy, které z vlastní vůle poskytly SVS jasně definovaný prostor pro jejich působení;*
- 2) *Necht' diplomantka osvětlí, jak přesně Charta OSN vymezuje peacekeepingové, peace enforcementové a peacebuildingové operace;*
- 3) *Bývalo běžné, že si jednotlivci, komunity či dokonce státy najímaly soukromá vojska nebo pouze jednotlivé vojáky za účelem zabezpečení svých území či majetku. Toto se ovšem změnilo po uzavření Vestfálského míru v roce 1648, kdy bylo ustanoveno, že za bezpečnost svých obyvatel je zodpovědný sám stát (s. 12). Toto tvrzení není pravdivé. Tato praxe byla změněna až v 2. polovině 19. století. Necht' se diplomantka pokusí krátce analyzovat, proč tato praxe vymizela opravdu až v 19. století a ne okamžitě po uzavření Vestfálského míru.*

Výsledná známka: Dobře

Podpis: Zd. Ludvík, v.r.